

Naujienu Antroji Dalis

NR. 720

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XX METAI

KRISTIJONO DONELAIČIO SUKAKČIAI

(Tęsinys Naujienu Antrosios Dalies, 1964 m. gegužės 9 d., Nr. 713)

Čia tęsiame toliau K. Donelaičio "Metų" nagrinėjimus, kuriuos paruošė Pedagoginio Lituanistikos Instituto studentai, minėdami Donelaičio gimimo 250 metų sukaktį. Institutas, čikagiškos visuomenės padedamas, poeta Donelaiči pagerbė ne tik čia spausdinamais rašiniais, bet ir poeto garbei skirtu originalios programos vakaru su jo raštų paroda gegužės 9 d. ir specialiu leidiniu, pavadintu "Kristijonas Donelaitis".

Literatūrą to Instituto studentams dėsto lituanistas Domas Velička. Jis, kitų dėstytojų — Aleksandro Dundulio, dail. Adolfo Valeškos ir Igno Serapino — padedamas, drauge su studentais suorganizavo ir poeto Donelaičio pagerbimą Chicagoje.

"Naujienuos", prisidėdamos prie šio reikšmingo įvykio atžymėjimo ir remdamos gražias lituanistiką studijuojančio jaunimo pastangas, noriai spausdina šiuos darbus. Be to, jos turi vilties iš šių jaunuolių sulaukti gilesnių studijų apie mūsų rašytojus.

DONELAIČIO "METŲ" ENSKYS

Milda Pakalniškytė

Donelaičio veikėjai nėra jokie didvyriai. Jie yra paprasti būdžiauninkai, kurie turi ir vargti, ir džiaugtis. "Metų" poemose "būrų" tarpe stovi judrusis, linksmasis Enskys. Jis nėra "viežlybas", nė "nenaudėlis". Jis paprastų papraščiausias žmogus.

Enskys, kaip ir kiti žmonės, darbo nemėgsta. Kai "gaspadorius" šaukia prie darbo, tai jis, kur atsėdęs, juokus krečia. Bet už tai pasilinksminimuose be jo negalima apsieiti.

"Rudenio gėrybėse" į Krizo dukters vestuves eidamas, jis rūpestingai dabinasi:

Ypačiai iš visų Enskys savo šimelį prausė
Ir balnodamas jį, prie šonų prisegė kilpas.
Taip išrėdęs jau žirgelio nugarą visą,
Tuo savo kulšis su nauju diržu surakino
Ir ant blauzdų svodbiškus sopus užsimovė.

Prie vaišių stalo vestuvėse Enskys pasirodo draugiškas, linksmas, sumanus žmogus. Tuojau jis pasisiūlo viską tvarkyti. Su savo briedkriaunių peiliu piausyto mėsas:

Štai, tuojaus Enskys, ištraukęs didelį peilį,
Virtas ir keptas mėsas padalyt pasisiūlė.

Kai šokių muzika pasigirdo:

Štai tuojaus Enskys, mergas krūvon suvadinęs,
Su puikiais kaimynų klapais ragino šokti.

Nekviestiems svečiams atėjus, Enskys viena akimirka:

... iš pykčio beržinį pagriebęš
Slunkiaus irgi Pelėdos šonus skalbti pradėjo
Ir po tam, plaukų nusitvėręs, išmetė laukan.

Enskys ir jo briedkriaunis peilis yra neatskiriami draugai. Jis gailisi, kad peilis jau nudilęs — trylika metų vartotas. Atrodo kaip "nukumpęs vanago snapas". Jo pasakojimas apie peilį

skamba su humoru po Pričkiaus apgailestavimo dėl pasenusio kuino:

Nes jis trylika metų, man dešras mėsinėjant
Ir lašinių šmotus ant svodbių mandagiai piaustant,
Kaip ugnis baisiai, per mėšą šokdavo kietą
Ir, kaip koks smarkus bindokas, skeldavo kaulus.

Enskys mėgstą švarą. Jis pyksta, kad kaimynai — Pelėda ir Slunkius — nešvariai gyvena. Kai jis mėgina Pelėdai tai pasakyti, tai tas jį skaudžiai sumuša.

Enskio charakteryje yra ir peiktinų bruožų. Bet jis nėra "nenaudėlis": jis tiktai arba per greitas, arba nemandagus. Vestuvėse valgo nelabai gražiai ir prisivalgęs nemandagiai elgiasi:

Bet, kaip ponai daro, trančieruot nemokėdamas,
Tuo su nagais, kaip būrs, lašinių šmotus nusitvėrė
Ir skvarbydams ant torielių sumetė stukiais:
Nes, prisirijęs jau, nenumanė mandagiai elgtis.

Kai išvaro Pelėdą ir Slunkių iš vestuvių, tai pagalvoja gal buvo per daug greitas ir per griežtas.

Skaitytojas sužino, kad Enskys pats jau nėra toks geras. Su bernu iš miško vagia medžius. Bet Enskys sakosi, kad jis teisėtai vagia, nes vagia ne sau, bet ponui. Gautas pelnas bus nepragertas, bet metinis mokestis ponui. Su Pričkumi ir Selmu ginčijasi, kad vogimas ne visados blogas dalykas. Sako, kad visi vagia, ne tik lietuviai. Jis pyksta, kam Pričkus lietuvių peikia už miško vogimą. Enskys sako, jog žmonės nevogtų, jei nereiktų taip sunkiai gyventi.

Donelaičio veikėjai pro skaitytojo akis praicina kaip realūs žmonės. Enskys ypač toks, nes jis nėra nei geras, nei blogas. Atrodo, kad Donelaitis Enskį mėgo, nes Enskys "savo poniškus išgarbino jaučius" ir "sausos malkelės atneša glėbį". Jis yra daugiau individualizuotas, negu kiti veikėjai. Jo charakteryje atsispindi nuoširdumas, sumanumas, humoras ir rūpestingumas. Kituose veikėjuose

(Tęsinys 4-me pusl.)

Saulės vonios atostogaujant...

Dienų Skeveldros

1.
Žadėjau užsukti pas "Komunisto" red. J. Karosą, parašiusį J. Kėkšto "Lyrikai" įvado žodį. Buvau. Ir ką radau?

Prieš eilę metų, pasirodžius Liet. Enciklopedijos XI tomui, įspėjau "Naujienu" skaitytojus, kad A. Č (įpkus — Nyka-Niliūnas) tapo "pasitikėjimo auka", būtent — pasitikėjo J. Kėkšto "informacija". Dabar mano įspėjimą patvirtina J. Karosas, pažodžiui rašydamas:

"J. Kėkšto eilės buvo spausdinamos Vilniuje komunistų iniciatyva (mano pabraukta! J. C.) 1937—1939 m. leidiniuose, vienkartinuose leidiniuose ("Varsnos", "Varpos", "Vingis", "Sėjė", "Piūvis", "Vienkartinis" ir "Versmė")..."
Tai tiek, ir tiek to!

2.
"Literatūros ir Meno" Nr. 24 matome didžiąją Trakų pilį ir — dvigubą komunistų buhalteriją. Po nuotrauka skaitome:

"Tūkstančiai turistų iš įvairiausių respublikos ir Tarybų šalies kampelių, svečiai iš užsienio aplanko Trakus. Ir visus juos maloniai nustešina tarybinės vyriausybės rūpesčiu naujam gyvenimui pakeltas vienas nuostabiausių mūsų istorijos ir kultūros paminklų — senoji Trakų pilis. O šią M. Sakalausko nuotrauką matė ir Londono gyventojai. Kaip jau buvo pranešta, ten surengtoje TSRS architektūros paminklų apsaugos parodoje užsienio specialistai aukštai įvertino mūsų respublikos architektūros paminklų restauruotojų darbą".

Na, kągi sako tikrovė? Okupuotos Lietuvos architektai, kaip žinome, atliko iš tikro darbą (!) restauravimo žygį, bet...

partija, kuri dabar — užsienyje! — giriasi vos jų nesudegino ant laužo. Įsikišo, kaip žinome, "Izvestijos", pats ("bato kultūros" kūrėjas), Nikita, jo gauleteris okupuotai Lietuvai A. Sniečkus ir t. t. ir t. t. Architektai pakaltinta susizavėję "feodaliniiais laikais". "Už pereikvojamą fondų" Trakai dabar "atgailauna". Tai neseniai patvirtino Trakų inžinieriai ir architektai (apie tai "Naujienu" Skaitytojai patyrė iš "Skeveldros", kur buvo perspausdinta pareiškimas, įdėtas "Lit. ir M." skiltyse).

3.
Su Trakų pilimi tasia pat, kaip ir su Maironio portretu, kurį kažkur kaime "užtiko" kraštotyrininkas. Po portretu paties Maironio įrašas. Ir gyrėsi "Tiesa", ir "Lit. ir Menas", ir... ypač Nikitos "Tėvynės Balsas". Betgi... klausimėlis iš principo:

— Kaip ans portretas atsidūrė kaime?

Portretas buvo Kauno kunigų seminarijos nuosavybė. O kasgi rekvizavo - konfiskavo seminarijos patalpas ir turtą visokeriopą?! Patys išardė, patys iššvaistė, ir patys "surado", ir — giriasi!

4.
"Lit. ir Mene" (muzikas) V. Landsbergis rašo (ar neverta perspausdinti išties! J. C.):

"Muzikai ir muzikos mylėtojai susidomėję greit išpirkto Vilniuje pasirodžiusį lenkišką "XX a. kompozitorių leksikoną" (I dalis, A-L). Leidinys duoda daug vertingos informacinės medžiagos, žymiausiems kompozitoriams paskirti dideli straipsniai, knyga išleista gražiai, patraukliai. Tačiau joje yra detalių, kurios kelia įtarimą, kad medžiaga apie mažiau žinomus (pasauliniu mastu) kompozito-

Iš atsiminimų apie pirmus Kauno miesto demokratinės savivaldybės žingsnius

(Skaityta Zanavykų Klubo sueigoje, Miunchene)

Vėlybą 1918 metų rudenį Vokietijos įgaliotinis Lietuvai Dr. Zimmerle sušaukė Kaune visuomenės atstovus ir pranešė, kad jo vyriausybė yra nutarusi perleisti Lietuvoje valdžią į jos gyventojų rankas. Kaunas buvo paprastas gubernijos miestas. Rusų generalinis štabas po 1877—1878 metų karo įvykių Balkanuose, ypač prie Plevnos, kur rusai turėjo labai stambių nuostolių, priėjo įsitikinimo, kad tvirtovės yra svarbi kliūtis priešui įsiveržti į kraštą, tad Kauną padarė pirmos rūšies tvirtovę, įrengė aplink jį eilę fortų ir pastatė priešakyje karinį komendantą, kuris kontroliavo miesto augimą. Tai ir buvo priežastis, kodėl Kaunas negalėjo rusų laikais kilti. Rusų gausi kariuomenė turėjo jį ginti nuo Vokietijos, o skaitlingi ir ištikimi žandariai nuo vidaus priešų, kuo stipriausiai sekdami kiekvieną persikeliantį į Kauną gyventi inteligentą. Neleidžiama buvo kurti fabrikams bei didesnėms įmonėms.

Miestas su įgula turėjo apie 60.000 gyventojų. Dabar, karo viesuliu praėjus, jis turėjo vos keletą tūkstančių. Vokiečių įgaliotiniui leidžiant, ši kartą atsirado galimybė Kauno gyventojams perimti miesto savivaldybę. Iki karo miestas buvo valdomas pagal rusų 1872 metų įstatymą, išleistą pagal tada pasireiškusių rusiško liberalizmo dėsnį. Miestas rinkdavo iš savo gyventojų tarpo miesto galvą bei jo padėjėją, kaip buvo reikalingas, bet rinkimų teisę turėjo ne visi gyventojai, o tik tie, kurie mokėjo tam tikrus mokesčius ar turėjo kitokį cenzą. Liaudis nebuvo prileidžiama prie rinkimų.

Kaune lietuviškas elementas buvo užgnaitas. Negalima pasakyti, kad tuo laiku Kaune nebūtų buvę lietuvių. Užtenka priminti, kad šančiuose jau veikė juozapiečiai. Jų skaičius siekė keletą šimtų. Visame mieste tarnaitės buvo lietuvaitės, dalis jų susispietusias į Zitiečių draugiją. Be to, buvo nemaža lietuvių tarp kiemininkų ir tarp amatininkų. Jie visi neturėjo rinkiminio cenzo ir negalėjo pasireikšti per miesto savivaldybės rinkimus. Lietuvių inteligentija

K. OLEKA

daugumoje turėjo cenzą, bet jų pačių buvo nedaug — 2—3 medikai, keletas advokatų, keletas kunigų, pora valdininkų iš "golodnaja palata" (oficialiai Kazionnaja palata), ir, galima sakyti, viskas. Palyginus su lenkais ir izraelitais, tai mažas skaičius ir jis negalėjo nusverti rinkimų rezultatus. Lenkų jėgą sudarė Žaliojo kalno bakūzių savininkai ir apylinkės dvarininkai, kurie daugumoje mieste turėdavo nuosavus namus ir patys mėgdavo gyventi geriau Kaune negu kaimuose. Namų valdytojais buvo jų įtakoje. Nemaža lenkuojančių buvo priliudę į įvairias valdines įstaigas "piščikais". Tad miesto valdymas patekdavo į lenkų rankas. Prieš karo pradžią jų žmogus, Brzozovski, buvo miesto galva, ir visas miesto valdymo aparatas lenkų rankose. Vienintelis savivaldybės sekretorius, ponas Ciemolinskis, buvo linkęs lietuvių pusėn, už ką greit ir buvo atstatytas iš savo vietos. Iš kitų tarnautojų lietuvių kilmės buvo buhalteris p. Kukuškinas - Ambrazevičius. Galima paminėti dar p. Tada Daugirdą, prižiūrėjusį muziejų. Daugirdas (ne valstybės kontrolierius) buvo Lietuvos dvarininkas, skyrėsi žymiai nuo lenkų, nes domėjosi lietuvių reikalais. Net buvo nupaišęs Lietuvos vytį ir davęs vietos p. Vitkauskytės knygynui išleisti ją atvirukų formoje. Tai buvo tais laikais šiokia tokia sensacija.

Naudodamiesi Dr. Zimmerle leidimu, Kauno gyventojai susitarė rinkti savivaldybę, vadovaudamiesi demokratiniais pagrindais, nepaisant uždėtų 1872 įstatymu geležinių varžtų. Ir gruodžio mėnesį visuotiniu, lygiu ir slaptu balsavimu buvo išrinkta pirmoji Kauno miesto istorijoje demokratinė taryba. Balsuotojų nušimtis buvo aukštas, niekas nesėdėjo namie; visi nešė savo balsus į rinkimų urnas. Šitie rinkimai parodė, kaip senu įstatymu buvo žalojami lietuvių interesai. Per gruodžio rinkimus lietuviškai, nebūdami sustiprinti iš naujai privažiavusiųjų, nes lietuvių inteligentija tuomet spietėsi Vilniuje, surinko labai gražų balsų skaičių. Teisybė, jie nesudarė daug-

mos, bet pasirodė kaip jėga, be kurios negalima sulipdyti savivaldybės aparato.

Išrinkus tarybą, susitarta buvo padaryti pirmą iškilmingą posėdį Kauno miesto teatre, miesto sode, o ne rotušėje. Nors man pačiam teko jame pirminkauti, bet smulkmenos spėjo jau iš atminties išnykti. Atsimenu, kad susirinko žiūrovų labai daug, netilpo į teatro palapas. Iš vokiečių pusės pasirodė tuometinis vietos "Soldatenratas". Kalbos daugumoje kryo į didelį pasitenkinimą, kad buvo leista rinkimai be suvaržymų ir tai vokiečių armijos pergalės dėka. Vienas iš kalbėtojų, kreipdamasis į Soldatenratą, pareiškė maždaug taip: "Kai jūsų siaubingos bertos trauškino viena po kito šio miesto fortus, mes drebėjom, bet

mes jautėm, kad tos bertos neša mūsų miestui ne mirtį, o gyvybę ir laisvę. Ir šiandien mes esame laimingi, sulaukę tos laisvės!"

Daugumas kalbų buvo įvairių srovių ir partijų sveikinimai. Tarp sveikintojų pasirodė vienas jaunas vyrukas, apsvilkęs šviesios spalvos miline, labai nedrąsiai pasisakęs, kad jis kalbąs krik.-demokratų vardu. Sveikinimas buvo išverstas nesupratusiems lietuvių kalbos į rusų kalbą, kaip nuo "Christijanskodem." partijos. Vokiečių atstovas, dr. Medemas, suprato, kad tai reiškia Krestjansko-dem. par., tai yra valstiečių partiją, labai smarkiai plojo, reikšdamas džiaugsmą, kad naują tarybą sveikina ne tik miesto gyventojai, bet ir aplinkinių rajonų ūk-

STATYBOS KONTRAKTORIUS, TURIS VIRŠ 30 METŲ PATYRIMĄ

- STATO • REMONTUOJA • PERSTATO NAMUS •
- GARAZUS • KRAUTUVES IR KITUS PASTATUS •
- DARBININKAI APDRAUSTI.

LIUDAS STAŠAITIS

5523 S. CLAREMONT AVE. Tel. PR 8-8378

šaukti po 6 val. vak.

NEW OWNERS AT

ROSEMONT
GOLF PARK
9450 Higgins Road
ROSEMONT, ILL.

COUPON

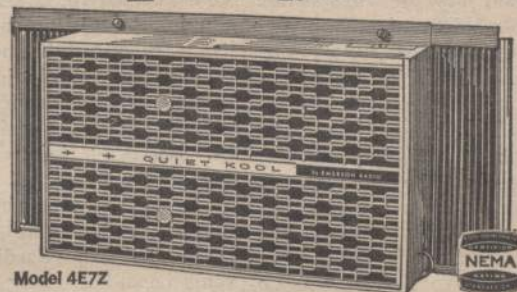
1 WEEK ONLY!
25c

with this coupon
Low Score per card
gets FREE pass the 2nd
time around!

Driving Range

and 18 hole miniature — BOB BRAINERD, pro
HOURS: 10 a.m. to 10 p.m. daily Friday,
Saturday and Sunday 8 a.m. to midnight.

Quiet Kool by Emerson Radio

Model 4E7Z

INSTANT INSTALLING AIR CONDITIONER

Certified 4,000 BTU's of
Cooling—Cools Rooms Up
To 15' x 15' or 2,000 Cu. Ft.

- Installs instantly without tools, kits or extras
- Single switch cooling
- Whisper quiet comfort
- Easy access permanent filter
- Economical 115-volt operation

Quiet Kool Air Conditioners From 4,000 to 24,000 BTU's.

\$99⁹⁵

GLASER'S FURNITURE & APPLIANCE CO.

5115-5123 So. Kedzie Ave.

PRospect 6-1790

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Central Air Conditioning at BUDGET PRICES

ENJOY COOL COMFORT

AIR CONDITION

FOR ONLY

\$579

Complete

CALL FOR YOUR RESIDENTIAL CHECK-OUT SHEET NOW!
OR DO IT YOURSELF FOR ONLY \$460!

Now you can Centrally Air Condition your home for Only \$460. If you can run conduit, you have the skill necessary to install the FEDERS Flexmatic. Most homes from 300 to 1,100 square feet fit the requirements. All you need is adequate electricity with an ample furnace system. Or if you prefer, we will install it for you for only \$579. Complete.

East Chicago Sheet Metal Co.

1601 BROADWAY IN EAST CHICAGO

EXport 7-2728

Member Northern Indiana Construction Ass'n.; Sheet Metal & Air Cond.

ris man sako, rodydamas į gatvę išlipintą manifestą: "Tai svetimų mums žmonių darbas, nori užgrobti istorinę Lietuvą, kad paskiau priėjus prie Lenkijos ir paeiliui vieną po kitos prijungti prie "Jedinoj i niedielimoj matuškie". Tai senas Maskvos imperialistų idealas". Dėl šito staigaus įvykio lenkai vėl mėgino palenkti lietuvius savo pusėn.

Dalykas toks, kad kapsukininkai įteikė Tarybai ultimatumą, pripažinti Kapsuko vyriausybę. Lenkai buvo griežti Kapsuko valdžios priešininkai ir šia prasme stengėsi paveikti kitas frakcijas. Tarp įvykusių tarpfrakcinių pasikalbėjimų buvo karštai diskutuojama kaip reaguoti į ultimatumą. Reikia pastebėti, kad tuo metu Kaunas neturėjo jokios realios pajėgos. Vokiečių kariuomenė buvo visai pakrikusi. Mūsų pajėgų visai nebuvo, nes pirmoji kariuomenė buvo pradėjusi burtis Vilniuje. Kaune turėjome keletą milicinių iš pasenusių kiemsargių. Kapsukininkai buvo įsikūrę vienoje vietoje Vytauto prospekte, nors ir neskaitlingi, bet turėjo keletą energingų vyrų, be to, jiems simpatizavo Kauno miesto bundistai. Kauno miesto tarybai teko su šiuo jėgų santykiu skaitytis ir derinti savo veikimą. Lenkamis pasiūlius, buvo padaryta slaptas posėdis Micevičiaus gatvėje vieno batsiuvių būte. Man asmeniškai tam posėdyje dalyvauti neteko, bet iš dalyvavusių sužinojau, kad debatai buvo labai karšti ir rezultate buvo nutarta ultimatumo nepriimti ir net neprileisti prie svarstymo viešam posėdy. Tam tikslui buvo nutarta dviem frakcijoms, lenkų ir lietuvių, susilaikyti nuo atvykimo į viešą posėdį. Be lenkų ir lietuvių frakcijų dalyvavimo miesto taryba negalėjo turėti reikalingo kvorumo. Atėjus posėdžio dienai, į posėdį atvyko visa izraelitų frakcija ir po vieną kitą stebėtoja iš kitų frakcijų. Posėdžiui iš eilės teko pirminkauti lenkų

atstovui, pris. adv. Junavičiui. Kadangi posėdis buvo viešas, tai į rotušės salę prisigrūdo daug žiūrovų. Dauguma buvo jaunimas, bet netruko ir vyresnio amžiaus žmonių. Išmūšus valandai, kurioje prasidėjo posėdžiai, pradžioje vietą užima pris. adv. Junavičius. Atydžiai apsidairo ir patikrina atvykusių tarybos narių skaičių. Jų yra mažiau negu pusė. Konstatavęs šį faktą, jis praneša, kad tarybos posėdis negali įvykti dėl reikalingo kvorumo nebuvimo, ir kad sekantis posėdis įvyks kitą ketvirtadienį. Iš publikos pasigirsta balsai "Eto poslednieje zasiedanije, drugogo nebudiet". Junavičius, į tai nereaguodamas, skelbia posėdį neįvykusių ir šalinasi iš prezidiumo vietos. Staiga tuo momentu pašoka iš savo vietos izraelitų frakcijos lyderis p. Soloveičikas ir, skubiai prisitinęs prie prezidiumo tribūnos, užkopia ant jos ir pradeda rusiškai karštai barti neatvykusius tarybos narius ir kaltinti juos, kad jie nesiorientuoja padėty ir neįvertina jos tinkamai. Kyla nepaprastas trukšmas; bundistai pritarė p. Soloveičikui, bet vyresnio amžiaus publika švilpia ir reikalauja Soloveičiką nulipti nuo tribūnos. Kas tai iš publikos nutvėria Soloveičiką už rankovės ir nutempia nuo tribūnos. Posėdis baigiasi, kartu ir triukšmas; publika skirstosi svarstydamą įvykusį incidentą.

Kaip vėliau teko sužinoti, ponas Soloveičikas tą vakarą susikrovęs savo šeimą greituoju traukiniu išneša savo kailį iš Kauno Berlyno link.

Sekantį ketvirtadienį miesto

taryba be jokių trukdymų galėjo svarstyti savo programą, nes į Kauną liomet pradėjo keltis iš Vilniaus pirmieji kariai savanoriai.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

NELAUKITE - RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jeį norite užsifkirnti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: Central 6-5206

Generaliniai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

SUSITIKITE

su savo giminie-
čiais
VILNIUJE
1964 metais

Grupinės
giminių lan-
kytojų
kelionės

Išvykimas
Rugsėjo 9 d.

Išsamesnėms informacijoms gauti rašykite ar skambinkite:

GORDON TRAVEL SERVICE

220 SOUTH STATE STREET, CHICAGO 4, ILL.

Phone: Webster 9-6362

Oficiali Inturisto Agentūra
Chicagoje

SIUNTINIAI - DOVANOS I SSSR

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(Licensed by Vneshtorg)

EXEKUTYVIS OFISAS

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, New York. — Tel. IN 7-5522

Firma atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Seštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 ryto iki 4 val. po piet.

DĖMESIO!

Pranešame, kad pagal naują susitarimą tarp Vneshtorg Maskvoje ir Package Express jau dabar galite siųsti savo giminėms ir draugams siuntinius į SSSR, jie nieko neturės primokėti gaudami įvairiausių produktų siuntinius - dovanas, kurie bus sudaryti iš SSSR gamintų pirmos rūšies produktų.

Cia nurodytos kainos yra Visos išlaidos produktams parinkti ir jiems nusiųsti į bet kuria SSSR dalį.

Užsakyti siuntiniai sudaromi Maskvoje, Odesoje ir Rygoje.

Siuntiniai bus ištikti gavėjui po 10-20 dienų užsakymui atėjus į Maskvą.

Siuntiniam galima užsakyti ir delikatesus tarpe jų — juodąją ikra, vėžių konservus, šprotus, saldinius ir kitus.

Siuntėjas gali siųsti dovaninių siuntinių kiek nori. Yra ir paruošti, standartiniai siuntiniai, arba galite pasirinkti produktus patys iš katalogo.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1530 BEDFORD AVE.	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	314 MARKET STREET	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	CL 7-6320
UTICA, N. Y.	963 BLEECKER STREET	RE 2-7476
COHOES, N. Y.	13 SARGENT STREET	FE 7-2727
FARMINGDALE, N. J.	FREWOOD ACRES	363-0494
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	PO 9-4507
ALLENTOWN, PA.	126 TIGHMAN STREET	HE 5-0415
ROCHESTER 5, N. Y.	558 HUDSON AVENUE	BA 5-4210
LOS ANGELES 4, CAL.	107 SO. VERMONT AVENUE	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	HU 6-2818
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	DI 2-4240
BUFFALO, N. Y.	701 FILLMORE AVE.	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS CAMPAU AVENUE	TO 8-0298
HARTFORD 6, CONN.	643-47 ALBANY AVENUE	CH 7-5164
JERSEY CITY, N. J.	303 GROVE STREET	HE 5-6368
SYRACUSE 7, N. Y.	1200 SOUTH AVENUE	GR 5-9746
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENILWORTH AVENUE	PR 1-0696
HAMTRAMCK, MICH.	11339 JOS CAMPAU AVENUE	TO 9-3980

Reikalaukite mūsų naujų katalogų sovietiniams produktams.

Dovanų pristatymas ir apsauga garantuojama.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

"NAUJIENAS" SKAITO VISU
SROVIU ŽMONES: DARBININ-
KAI, BIZNIERIAI, PROFESIO-
NALAI, DVASININKAI, VALS-
TYBININKAI, MOKSLININKAI.
JIE ŽINO, KAD "NAUJIENOS"
PADUODA TEISINGIAUSIAS
ŽINIAS IR GERIAUSIUS
KASTUS

We welcome our Lithuanian
Friends & Visitors

Come In For Your Late Snacks
& Dinners

AT
RED ONION

SNACK SHOP & FOUNTAIN
2150 W. Cermak Rd.

GOOD FOOD - QUICK SERVICE
ORDERS TO TAKE OUT
Open 8 A. M. to 10 P. M.

WE WILL PAY YOUR BILLS!
NO CO-SIGNERS!
NO COLLATERAL!
Call Mr. Fields

FINANCIAL AID CORP.

FRanklin 2-2568

OR

Michigan 2-5565

MENO ŽINIOS

Redaguoja MIKAS ŠILEIKIS

Gražiai sutvarkytas Art Institutas

Istorija chronologine tvarka

1966 metais Chicagos Art Institutui sueis 100 metų nuo jo įsikūrimo. 1866 m. dabartinis muziejus vadinosi The Chicago Academy of Design ir buvo toliau į pietus prie Michigan Ave. 1879 m. vardas buvo pakeistas į The Chicago Academy of the Fine Arts. 1882 m. vėl vardas pakeistas į Art Institute, o 1893 m. muziejus ir mokykla buvo perkelta į dabartinius muziejaus rūmus, prie Adams ir Michigan Ave.

Per daugelį metų Art Institutas (vadiname Meno Institutu) keitė savo išvaizdą ne tiek iš lauko, kiek iš vidaus. Bet paskutiniaisiais metais buvo pastatyti du nauji priediniai pastatai: vienas šiauriniame šone Allerton Wing, o antras — pietiniame, žinomas kaip Morton Wing, kuriame rengiamos naujos parodos (čia dabar yra ir studentų darbų paroda). Iš viso visos galerijos naujai atremontuotos, padidintos ir įvesta vėsinimo sistema. Lankytojams labai patogus muziejų ir vasaros metu lankyti. Kadangi didelių parodų iki rugpjūčio 7 d. nebus, tai lankytojams patartina pavaikščioti po muziejų, pradėdant nuo įėjimo durų, baigiant McKinlock Court, kur kieme yra užkandinė prie fontano po saulėsargiais. Geriausia pradėti antruoju aukštu ir eiti į šiaurinį muziejaus sparną. Galerijose chronologine tvarka išstatyta ankstyboji priešrenesan sinė religinė tapyba, nuo vidurio 14-to šimtmečio italų, toliau seka pabaigos 14-to ir pradžios 15-to šimt. volkiečių, paskui flamų, prancūzų ir 15-16-to šimt. ispanų, — taip pat religinio meno tapyba. Labai įdomu sekti ir daryti palyginimą tarp vienos tautos ir kitos meno skonio bei mokyklų įtakos. Pastebėsite, kad 15-16 šimt. ispanų šventųjų rūbai, net fonas storai auksu inkrustuota, kuris, kaip ir spalvos, labai gerai išsilaikęs. Prancūzų 15-to šimtmečio tapyboje įvesti gotikos elementai. Bizantinis stilius jau nyksta ir pas kitus to laiko tapytojus, ypač pas flamus, bizantinio stiliaus nebuvo. Toliau einant susiduriama jau su 17 ir 18 šimt. meistrų kūryba. Sekant šią meno raidos kursą, galima daug naudingų žinių įsigyti. Paprastomis dienomis esti nemokamų paskaitėlių tose galerijose. Beje, einant iš vienos į kitą galeriją, grįžtama į pietinį sparną, kur

prasideda moderniojo meno epocha: prancūzų impresionizmas ir prieš tai, atseit, anglių tapyba.

Galima ir paskaitomis pasinaudoti tiems, kas turi laiko ir domisi meno istorija. Sekmadieniais popiet Fullerton salėje (apačioje prie įėjimo durų) esti paskaitos iš kelionių. Kiekvieną ketvirtadienio vakarą muziejus atidarytas iki 9:30 val. Tais vakarais jau minėtoje salėje vyksta spalvoti filmai ne tik apie meną, bet ir kelionių po pasaulį įdomių vietų vaizdų rodymas. Čia imamas įėjimo mokestis — ne nariams 80c. Nariais yra filisteriai ir Art Instituto rėmėjai, kurie metams moka po \$12.50 arba amžinam nariui \$100.

Šiaip į muziejų įėjimas visą laiką nemokamas.

Kiekvienoje galerijoje ant sienos pridėti lapai su paaiškinimais svarbesnių istorinių įvykių.

Patartina pasinaudoti kultūringa aplinka. Viskas "jūsų". Namo galima parsinešti tikrai naudingų žinių.

Studentų paroda šiemet geresnė

Duota daug stipendijų

Chicagos Meno Institute studentų darbų paroda šiais metais žymiai geresnė. Daugiau ir geresnės tapybos eksponuota. Abiturientams daugiausia stipendijų už tapybą suteikta. Gavusieji stambias stipendijų sumas galės užsieniuose gilinti žinias.

William Grams gavo \$4,000 stipendiją už tapybos darbą — dviejų ovalų diptikas, primėnans mūsų V. O. Virkau stilių. Fred Borchardt \$3,000 stipendija už geležies skulptūrą, kuri iš formos atrodo, kaip sparnai. William Schwedler, taip pat \$4,000 stipendija už architektūrinį darbą. Leonne Shreves — \$2,500 laimėjo už tapybą. Gana gražus, darbas — spalvinga fragmentinė kompozicija. Lynn Doenow \$2,250 gavo už skulptūros darbą. Šis jo darbas pavaizduoja vorą. Beje, May La Mantia, nors laimėjo \$1,500, bet nepasizymi tapybine kokybe. Šiaip sau juodas, žalias koloritas, krūmelių prikaišiota didelėje drobėje. Mažiausia suma (\$1,000) teko Thomas Scarff už tapybą.

Taigi šiais metais kandidatų dėl Fellowship buvo daug. Keramikos ir tekstilės skyriai labai kuklūs. Kiek daugiau pasireiškia Industrial

Dailininko Vytauto Kasiulio kūrinys, kuris neseniai Paryžiuje turėjo parodą

design skyrius: baldai, planavimo projektai ir t. t. Grafikos skyrius neblogas ir gausus. Tačiau akademinio mokymo, būtent anatomijos, net nieko akivaizdaus iš meno istorijos studijų. Daug dėmesio kreipta į abstraktines studijas ir mechanizmą.

1963 — 1964 mokslo metais Art Institute mokėsi per 7,000 studentų. Daug iš jų gavo bakalaurą ir magistro laipsnius. Iš Goodman teatro skyriaus nieko šioje parodoje nėra. Viena pavardė atrodo lyg lietuviška — Robert Mindagh, kurio du tapiniai mistiški, labiau panašūs į metamorfozę.

Paroda baigsis liepos 12 d.

Anglijoj mėgėjų antplūdis

Iš Londono girdime, kad Anglijoj dabar yra 3,000,000 meno mėgėjų (amateurs), kurie save vadina dailininkais ir kiekvienas kuria taip, kaip patinka. Paprastam stebėtojui reikia mokėti atskirti dailininką nuo diletanto.

Anglijoj yra daugiau, kaip 400 mėgėjų meno sąjungų bei klubų. Savaitgaliais daugelis tokių mėgėjų išeina į laukus tapyti peizažų. Sako, žmonės domisi menų ir perka, nes ir kainos prieinamesnės, o daugelis tokių mėgėjų piešia tik tai savo malonumui.

Amerikoje yra dar daugiau mėgėjų. "My brother, my sister an artist".

BENET LATIN SCHOOL
15th Year
INTENSIVE LATIN COURSE
July 1st to August 15th
Contact
BENET LATIN SCHOOL
Benet Lake, Wisconsin
Tel.: 414 — 396-4311

CHICAGOS SVARIAUSIAS IR
MODERNIŠKIAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

PULGIS...

(Atkelta iš 2-ro psl.)

kiją. Rodos, jie buvo pasiekę net ir austrų Vieną. Vėliau gi Pulgis ypač mėgo daug keliauti po Lietuvą: tai dviračiu, tai autobusu ar kitomis priemonėmis. O dar vėliau jis nekartą buvo pasileidęs į pasaulį ir su laivais iš Kleipėdos. Tad ir šiame apysakaičių rinkinyje daug kur užsimenama apie tas keliones ir įvairius nuotykius. Keletas tų kūrinių skirta ir Klaipėdos kraštui. Pulgiui teko keletą metų Klaipėdoj gyventi, dirbti laikraščiuose. Taip pat neužmiršo jis ir savo gimtojo kampelio — Gaidžių kaimo ir įvairių tipingų jo bei apylinkės gyventojų. Atiduota gera duoklė ir Kaunui, bei Dzūkijai su Suvalkija, kur jam teko lankytis.

"Nidos" Knygų Klubas Londone atlieka didelį darbą, leidamas vieną po kitos lietuviškas knygas. "Purienos po vandeniu" yra jau jo 46 leidinys. Tad visiems lietuviška kultūra besidomintiems reiktų tą jo veiklą paremti, perkant jo leidinius, kurie yra tikrai pigūs. "Purienos" minkštais viršeliais tekaštuoja tik pusantro dolerio, o Nidos klubo nariams tik 1 dol.

A. B.

AUKOKITE PATYS
IR PARAGINKITE KITUS
AUKOTI NAUJIENŲ MAŠINŲ
FONDUI

DAŽAI IR TAUPYMAS DAŽYTI? DEKORUOTI?

Vartokite geriausius dažus ir
TAUPYKITE \$ \$ \$
55 Galonų plieno bačkos.
Registruokitės jei norite
gauti dovanų

AM - FM radio aparatus
EMERALD SALES
3315 S. MORGAN — FR 6-7160
Sekmadieniais atid. 10 iki 2
Pirm. ir Ketr. 9 iki 9
ANGELO DEPEDER, Mgr.
Paminėkite šį skelbimą